

Razmnožavanje ukrasnog drveća i grmlja povaljenicama

Drvodelić, Damir

Source / Izvornik: **Gospodarski list, 2017, 42 - 42**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:908413>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-08**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Razmnožavanje ukrasnog drveća i grmlja povaljenicama

Razmnožavanje biljaka je proces stvaranja novih jedinki iz raznih dijelova biljke: sjeme, reznice, izbojak, pup, stanica i dr. Kod razmnožavanja povaljenicama koriste se različito dugi (ovisno o metodi), vitalni i snažni izbojci matične biljke. Zanimljivo je naglasiti kako je kod nekih vrsta razmnožavanje povaljenicama primijećeno po prvi put u prirodi, a onda se ta tehnika malo modificirala u smislu poboljšanja uvjeta zakorijenjivanja i do dan danas se koristi za razmnožavanje ukrasnog drveća i grmlja.

Kad se govori o autovegetativnom razmnožavanju biljaka povaljenicama, tada se ističu tri najčešće primjenjivane tehnike: 1. Obično (lučno) polijeganje, 2. Polijeganje u jarak (kontinuirano polijeganje, kinesko polijeganje) i 3. Složeno polijeganje (zmijoliko, valovito). U praksi se najčešće koristi tehnika običnog ili lučnog polijeganja s obzirom na broj biljnih vrsta koje se mogu razmnožiti ovim načinom.

Kod običnog ili lučnog polijeganja, u proljeće se obavlja savijanje izdanaka u tlo na dubinu 15-20 cm. Izdanci nekih vrsta ožiljavaju se već tijekom prve godine poput: *lijeske, kultivara hudičke* "Roseum". Kod nekih rodova/vrsta ožiljavanje traje dvije (rododendroni) ili čak tri godine (magnolija, hamamelis). Na ovaj način mogu se razmnožavati: *japanski javori, srebrenolisni javor, grab, japanska dunjica, drijen, lijeska, hamamelisi, kozokrvine, prunusi, jorgovani, lipe, brijestovi, hudičke, magnolije* i dr.

Postoji pet osnovnih metoda ozljeđivanja izdanaka na matičnoj biljci a to su:

a) Izrada reza u obliku jezika maksimalno do polovice promjera izdanka matične biljke koja se zakorjenjuje. Ako jezičak ide preko polovice promjera, izdanak može puknuti na tom mjestu.

b) Stezanje tankom i mekanom bakrenom žicom (stranguliranje). Ovim načinom zadržavaju se asimilati koji putuju od lista prema korijenu što potiče bolje zakorjenjivanje.

c) Naglo savijanje izdanaka prema zemlji.

d) Uvrtanje izdanaka oko osi. Ovim načinom izaziva se prskanje i pucanje kore na izdanku matične biljke.

e) Prstenovanje klijestima. Ovim načinom skida se s izdanka prsten promjera 0,5-1,0 cm. Na tržištu postoje posebna klijesta za prstenovanje.

U praksi se najčešće koristi metoda izrade jezičaka pomoću nožića za cijepljenje.

Prednosti običnog polijeganja su sljedeće:

1. Jednostavan alat i pribor
2. Pogodna za neke forme čije se reznice teško ožiljavaju
3. Veći sadni materijal za kraće vrijeme (u odnosu na npr. reznice)

Nedostaci ovog načina razmnožavanja su:

1. Nije pogodna za većinu drvenastih vrsta
2. Mala učinkovitost
3. Nije za masovnu proizvodnju
4. Ručni rad – visoka cijena
5. Dugotrajan proces razmnožavanja
6. Potrebna njega (zalijevanje, dobra aeracija)

7. Blago zakrivljen pridanak razmnoženih biljaka

Polijeganje u jarak ili kontinuirano polijeganje slično je običnom, a izdanci se polijegaju u zrakasto iskopane kanale dubine oko 10-ak cm. Na ovaj način mogu se razmnožavati: *hinoki pačempres, viseća forzicija, forme rododendrona, borovice, lijeske, ribizli, hudičke, suručice* i dr. Sadnice razmnožene ovom metodom imaju izgled obrnutog slova "T".

Kod složnog polijeganja izdanci se poliježu na način da se naizmjenično redaju zatrpani i nezatrpani dijelovi u obliku valovite linije. Na ovaj način mogu se razmnožavati vrste s izuzetno dugim i savitljivim izbojcima: *glicinija, pavitine, loncera, kivi, lozice, vinova loza, tekome* i dr. Prednosti ovog načina polijeganja je veća učinkovitost, a nedostatak je što izdanke koji se ne poliježu treba povezati uz tokareni ili bambusov kolac.

doc. dr. sc. Damir Drvodelić

